

Kronika obce LADCE DODATOK k rokom 1938 - 1945

OBSAH:

Dodatok je spracovaný na základe nového výskumu v Štátnom okresnom archíve v Považskej Bystrici. Vďaka ochote a pomoci pracovníčiek tohto archívu mohol kronikár nahliadnuť do novousporiadaných materiálov z rokov 1938 - 1945, resp. aj ďalších rokov, ak majú historickú kontinuitu.

Sú to väčšinou roky 2. svetovej vojny a roky, ktoré im predchádzali. I napriek politickým, ekonomickým a iným ťažkostiam, ktoré vojna priniesla, je v Ladcoch vidieť snaha obecného úradu urobiť čo najviac pre občanov.

Niet sporu, že aj v obci Ladce bol prítomný fašizmus v rôznych podobách. Bol to predovšetkým rasizmus, ktorý sa snažili vládne kruhy, včítane Župného úradu v Trenčíne a Okresného úradu v Ilave uplatňovať v plnej miere. Ich snahy boli však prefiltrované cez notárov a obecných funkcionárov a tak sa do praxe dostali v miernejšej podobe.

V tomto "dodatku" je dosť mien z jednej i druhej strany barikády. Boli tu, žili medzi nami a konali tak, ako konali. Takmer všetci už nežijú, ale je isté, že tvorili dejiny našej obce, rovnako ako generácie pred nimi i po nich.

Ešte treba dodať, že v "dodatku ku kronike" sú uvedené iba fakty a udalosti, ktoré nie sú v normálnom texte (od strany 118 - 216) tejto kroniky. Staré texty sú rozšírené o oblasť vedenia obce, poľnohospodárstva, elektrifikácie, života kláštora a o rasizmus v praxi obce Ladce.

Obecný úrad a jeho problémy

V rokoch 1938 - 1945 obecné zastupiteľstvo v pravom slova zmysle neexistovalo. Na jeseň roku 1938 (po vyhlásení slovenskej autonómie) Okresný úrad v Ilave odvolal z funkcie vtedajšieho starostu Jána Zajaca a celé obecné zastupiteľstvo zvolené vo voľbách. Súčasne 15. októbra 1938 vymenoval tzv. vládneho komisára obce - učiteľa Ľudovíta Stacha. Ten mal svojich (menovaných) poradcov, ale podľa zákona rozhodoval sám. Poradcov celé nasledovné obdobie doplňoval o rôznych odborníkov a zástupcov rôznych inštitúcií.

Tak na návrh obce, po schválení funkcionármi Hlinkovej gardy a Hlinkovej slovenskej ľudovej strany boli 14. októbra 1941 zaradení do poradného zboru zástupcovia cementárne František Martiš a Jozef Škulek. Druhý menovaný sa po voľbách v roku 1946 stal predsedom Miestneho národného výboru v Ladcoch za Demokratickú stranu.

Medzi najväčšie stavebné práce patrilo betónovanie cesty v dedine (od ohybu Lúčkovského potoka po Lippeho), výsadba stromových alejí, stavba rodinných domkov pre robotníkov a ďalšie práce, najmä na komunikáciách.

Rodinné domky (k strane 191 kroniky)

Rodinné domky, ako to zdôvodňujú v žiadosti o finančnú podporu a stavebné povolenie v roku 1941, majú riešiť neutešené bytové pomery v obci. Doslova píše: "... budú ich obývať miestni nemajetní občania - robotníci. Stanú sa ich majetkom a budú ich môcť obývať i v starobe."

Kolaudácia sa konala 26. augusta 1943. V komisii boli Ing. Vladimír Pokorný, zástupca Všeobecného stavebného družstva v Bratislave, za Župný úrad Ing. J. Češka, staviteľ firmy Dominik Filipp z Trenčína a vládny komisár obce Ladce Ľudovít Stach.

Vládny komisár dal domky do prenájmu, keď ich najskôr obec Ladce kúpila od Všeobecného družstva Bratislava.

V zmluve s jednotlivými nájomníkmi sa hovorí, že majetkom sa stávajú po pozemkovo-knižnom prepísaní. Splácanie bolo rozvrhnuté na 25 rokov, nájomné 150 korún slovenských + úroky.

Celá výstavba rodinných domkov bola sprevádzaná rôznymi, najmä stavebnými problémami. Vybral som aspoň niektoré:

Prvé starosti boli s pozemkami, do ktorých bolo zainteresovaných mnoho majiteľov.

Parcely pre 5 domkov dala cementáreň.

V studni (spoločnej pre vodovod) bol nedostatok vody. Museli ju prehlbovať (murársky majster Jozef Faturík).

V roku 1943 (tesne pred obývaním) Ing. Andrašík zo štátnej správy hydrocentrály protestoval proti vyústeniu kanalizácie z obytných domkov do kanála hydrocentrály. Problémy (kvalita dodávok) boli aj s firmou G. Rumpel, ktorá bola dodávateľom vodovodov a kanalizácie.

Príkazy a zákazy

Už na sklonku roku 1938, ale najmä v roku 1939 a ďalších, vládne úrady - ako to pri zmene režimov býva - chrlia rôzne zákazy a príkazy. Týkalo sa to rôznych oblastí, hlavne však politickej.

Najviac inštrukcií prichádzalo do obce Ladce a Tunežice cez notára v Košeci k tzv. šuškanej, neskôr šeptanej propagande. 2. mája 1939 ukladajú nariadiť každému štátnemu zamestnancovi povinnosť udať každého rozširovateľa správ na najbližšej četníckej stanici.

Okresný náčelník v Ilave Dr. Pokorný na veľkom plagáte z 26. júna 1939 doslova tvrdí: "..., aby tejto zlomyseľnej a zámernej podvratnej činnosti bol urobený koniec, žiadam občanov, aby každého rozširovateľa oznámili na najbližšej četníckej stanici."

8. novembra 1939 prichádza do Ladiec a Tunežíc inštrukcia o organizovaní spravodajstva. Ukladá sa vybrať vhodné osoby a vyškoliť ich o tom, koho majú hlásiť: osoby rozširujúce myšlienky marxizmu a komunizmu, liberálne myšlienky, najmä protináboženské. A samozrejme židov a z menších Maďarov a Čechov.

1. apríla 1938 (ešte Československá republika) Ministerstvo vnútra cez Okresný úrad v Ilave, četnícku stanicu a obce zakázalo akékoľvek verejné schôdze politického charakteru (ani v uzavretých miestnostiach, ani "pod šírim nebom"), ani verejné sprievody, členské schôdze politických strán. Nariadenie bolo zrejme namierené proti maďarským a nemeckým nacionalistom. Výnimkou z tohto nariadenia bol 1. máj 1938, oslavy ktorého organizovala v Ladcoch Sociálne - demokratická strana za predsedníctva Jána Turzu, za účasti do 200 občanov.

Rovnakého charakteru bol zákaz fotografovania pri hydrocentrále a v čiare spojujúcej kótu 450 - Kalište v chotári obce Tunežice s kótou 319 v blízkosti Lúčkovského potoka. Prekročenie tohto zákazu sa trestalo pokutou až 5000 korún, alebo 14 dní väzenia.

Nariadenie bolo vydané v roku 1937 a v roku 1938 ho zrušili.

Na základe jedného nariadenia vlády Slovenskej republiky sa v Ladcoch dňa 17. decembra 1938 rozpustila organizácia Jednoty katolíckeho skauta. Rozpustenie a prebratie majetku vykonali: Štefan Saláth - notár z Košec, Jozef Filipp za Hlinkovu gardu na jednej strane a Anton Szomolányi s Antonom Gavlíkom za organizáciu skautingu. Majetok veľký nemali - odovzdali iba dva stany a knihy. V ten istý deň, na základe toho istého nariadenia zrušili v Ladcoch Robotnícku telocvičnú jednotu.

Organizáciu rozpúšťali tí istí ako skautov. ZA RTJ sa likvidácie zúčastnili Alojz Steffek, Anton Sedlák, Gustáv Kadlečík. Odovzdali knihy, úradné spisy, legitimácie, členské známky a 431 korún v hotovosti.

Ešte jeden zákaz Okresného úradu v Ilave z 30. júna 1941, v ktorom sa zakazuje na verejných priestranstvách, najviac v hostincoch, počúvať iné rozhlasové stanice ako slovenské.

Hospodárenie obce Ladce a Tunežice

Financovanie obce vo vojnových rokoch bolo veľmi zložitú. Rozpočet Tunežíc sa podstatne líšil od rozpočtu Ladiec. Napr. v roku 1939 v Tunežiciach hospodárili so 17 tisícami korún, v Ladcoch s viac ako 625 000 korunami. To však bol rok veľmi mimoriadny, pretože boli aj roky chudobnejšie. V rokoch 1939 - 1940 nedostala obec Ladce nijaké dotácie a musela hospodáriť iba z vlastných príjmov.

Príjmy oboch obcí vyplývali z daní, príspevkov okresu a župy, z rôznych účelových dotácií i z pôžičiek. Podľa zistení v archívoch žila obec Ladce v podstate od roku 1929 v neustálych dlhoch. Inak nebolo možné obec budovať.

Tunežice sa pohybovali v skromnejších pomeroch. V roku 1942 celý majetok obce bol obecný dom, zvonica a márnica.

Na daniach vybrali okolo 3 400 korún a zvyšok, včítane odmien funkcionárom, bol z dotácie. Odmeny neboli nijako vysoké. Starosta mal mesačne 500 Ks, pôrodná asistentka 170, zvonár 20 korún.

Obci Tunežice nezostávalo nič, iba neustále podávať na vyššie inštancie žiadosti o podporu. V roku 1941 to bola žiadosť na elektrifikáciu obce. Z celkových nákladov žiadali od Župného úradu v Trenčíne 44 000 korún.

Nedostatok financií sa prejavil v brzdení akejkoľvek iniciatívy funkcionárov obce, rovnako Ladiec ako Tunežíc. Napr. regulácia Lúčkovského potoka (od štátnej cesty po kanál hydrocentrály) bola plánovaná na rok 1941. Regulácia toho istého potoka realizovaná desať rokov predtým bola nedokončená, pretože chýbalo zábradlie. V tomto čase obec Ladce nedostala nijaké financie od nadriadených orgánov. V roku 1943, keď už nejaké peniaze boli - nebolo na zábradlie železo (zbrojenie) a zábradlie sa robilo až po vojne. Namiesto regulácie ďalšej časti Lúčkovského potoka navrhol vládny komisár prekopať a prehĺbiť potok od štátnej cesty a železobetónový most rozšíriť. To sa aj realizovalo.

Vládny komisár vo svojich sťažnostiach spomína viacero takýchto ťažkostí. Napr. konštatuje, že budova obecného domu klesá, pretože má nedostatočné základy. Peniaze chýbajú na cintorín, miestne komunikácie i na školu.

Kuriózne je, že v roku 1939 pýtajú od obce (i prinútia ju) príspevok 40 000 korún na "Rozvoj Slovenskej krajiny".

S rozpočtami mali problémy aj školy. Rozpočet ľudovej školy v Tunežiciach (riaditeľ Ján Retter) v roku 1944 sa pohyboval okolo 20 000 korún. Bolo v tom zarátané kúrenie a ďalšie iba najnutnejšie výdavky (1 m³ tvrdého dreva stál aj s porúbaním 190 korún). Rím. - kat. ľudová škola v Ladcoch (riaditeľ Ján Sivoň) v tom istom roku hospodárila so 40 000 Ks.

V roku 1941 určili pre obec Ladce a Tunežice cenu (hodnotu) pôdy. Napr. cenu za 1 siahu pôdy pri Rybníkoch určili na 10 Ks, záhrady v Ladcoch tiež na 10 Ks. Na ostatnú pôdu rátali cenu za 1 katastrálne jutro: Dolina 6 000 Ks, Závršie a Podskalje 3 500 Ks, Podprevrát, Podstránie 3 000 Ks, Pod Dubovú horu, Podkopčie, Skalité, Prevrát a ďalšie po 2 500 Ks za katastrálne jutro. Lúky boli ohodnotené na 2 000 Ks, pasienky na 1000 Ks. Podobne to bolo aj v Tunežiciach.

Ďalej spomeniem niektoré ďalšie dôležité, alebo zaujímavé udalosti a fakty týkajúce sa - i keď niekedy nepriamo - vedenia obce.

V roku 1943 vláda nariadila zavedenie pamätných kníh (kroniky). Okresný úrad v Ilave inštruuje, ako sa majú písať a uschovávať. Kronikárom obce bol menovaný vládny komisár obce Ľudovít Stach a to pre obce Ladce i Tunežice (spoločná kronika).

V roku 1941 VESTA - slovenský priemysel minerálnych olejov v Bratislave - žiada o stavebné povolenie pre stavbu čerpacej benzínovej stanice v Ladcoch. Povolenie, ktoré firma od Okresného úradu dostala, obsahovalo 17 technických a bezpečnostných

podmienok.

Ešte v novembri 1938 dostal obecný úrad smernicu ako pomáhať utečencom zo zabraného územia Maďarmi na južnom Slovensku. V Ladcoch to boli Ján Sivoň - učiteľ, Júlia Sivoňová, Katarína Raková a Pavel Belan - železničiar.

V roku 1942 sa zhoršila situácia v zásobovaní. Vyvolalo to veľký počet reakcií v úradnom styku s obcami, notármi a okresom.

Sprísnilo sa kontroly obchodníkov a dodávateľov potravín, najmä múky, cukru a masti. Župný úrad zisťuje prípady šmeliny, zriaďuje sa hospodárska kontrolná služba. Obecné úrady dostávajú smernicu ako spolupracovať s touto službou a zamedzovať nekontrolovanému úniku potravín do miest,

hlavne Bratislavy. Množia sa sťažnosti robotníkov z Ladiec a preto notár žiada o včasné zásobovanie obce, pretože väčšina robotníkov je odkázaná iba na nákup.

V roku 1942 dostal obecný úrad požiadavku vykázať v obci sa nachádzajúce úzkokoľajné železnice. Keďže železnička od Váhu po pílu, ktorá vozila drevo z plťí bola zrušená, zostala iba tá, ktorá vozila surovinu z lomu do cementárne. Dostala takúto charakteristiku: meria 2 200 metrov, pohon parný. Stavebné povolenie vydalo Ministerstvo železníc a verejných prác v Budapešti v roku 1913 a prevádzkové povolenie M. kir. Vásuti es hájzási Főfelügyelőség Budapest 31. októbra 1913.

Spory medzi miestnymi inštitúciami a cementárňou nastali pri pomenovaní ulíc v Ladcoch. Obecný úrad v roku 1940 rozhodol, že ulica v starej obci sa bude volať Ulica Hlinkovej gardy, hlavná ulica ponesie názov Andreja Hlinku a terajšia Cementárska ulica ponesie názov Ulica Adolfa Hitlera. K tomu sa vyjadrili HG, HSLS i Deutche partei - všetci súhlasili. Odvolala sa cementáreň, ktorá si neželala, aby Hitlerova ulica viedla po vrátnicu fabriky, ale len po železničné závory. Nasledovala výmena listov a nakoniec zjednotenie: ulica Adolfa Hitlera povedie až po cementáreň.

Poľnohospodárstvo

Súkromné poľnohospodárstvo v rokoch 1939 - 1945 (i po vojne) zápasilo s viacerými nedostatkami. V prvom rade to bol veľký tlak na dodávanie potravín, prísne kontroly, ale i nedostatok umelých hnojív, vtedy prístupnej techniky a pod. Aj v Ladcoch a Tunežiciach, hlavne po roku 1941, chýbali muži vo veku, v ktorom sa vtedy muselo narukovať do Slovenskej armády. Samotná obec Ladce i Tunežice boli charakterizované malými roľníkmi a čiastočne i väčšími (Málik, Vrábel a niektorí ďalší). Mnoho bolo robotníkov (cementáreň a Dubnica nad Váhom), ktorí vlastnili menšiu výmeru pôdy a dorobené potraviny použili pre svoju rodinu.

V archívnych dokumentoch upútala zaujímavá správa o ovocinárstve v obci Ladce a Tunežice. V júni 1943 sa konal v Ladcoch a Tunežiciach súpis ovocných stromov, ktorý pre Slovensko nariadil sám predseda vlády (Vojtech Tuka). Pre zaujímavosť a pre porovnanie predkladám ďalej kompletne výsledky:

strom	Ladce	Tunežice
Jablone	1 272	419
Hrušky	540	179
Čerešne	103	29
Višne	11	1
Bystrické slivky	549	168
Ostatné slivky	697	181
Marhule	16	7
Broskyne	2	6
Orechy	221	91
Moruše	9	3

Okrem ovocných stromov v Ladcoch narátali 454 ríbezlí (v Tunežiciach iba 12) a 108 egrešov (Tunežice 8).

Elektrifikácia

Rozširovanie priemyslu na konci tridsiatych rokov v oblasti Považia prinieslo rozširovanie vedení elektrickej energie v štyridsiatych rokoch. Viacero týchto prác bolo spojených s Ladcami, čo prinieslo občanom pracovné príležitosti i nepríjemnosti s narúšaním poľnohospodárskej pôdy.

V roku 1942 výmer Ministerstva dopravy a verejných prác schvaľuje stavbu diaľkového prenosu elektrickej energie - vedenie: spojenie nových hydroelektrární na Váhu a celej oblasti Spojených elektrární severozápadného Slovenska a Západoslovenských elektrární. Bolo to 100 000 V vedenie Ladce - Beckov. Začínalo vo Vodnej elektrárni Ladce a viedlo medzi Váhom a železničnou traťou.

Počas stavby sa vyskytlo niekoľko problémov. Jedným z nich bol rozostavaný dom Jozefa Remu (v blízkosti budúceho vedenia). Elektrárne žiadala stavbu rodinného domu zastaviť, ale po splnení určitých podmienok stavbu povolili. 62 občanov Ladiec a Tunežíc dostalo odškodné za spôsobené škody na pôde pri stavbe vedenia.

Dňa 1. júna 1943 stavbu dokončili a 25. júla toho istého roku o 8.00 hodine bolo vedenie pod prúdom.

Ďalšia energetická stavba v roku 1943 bola 22 KV prípojka Ladce - Škodové závody Dubnica nad Váhom. Pre intenzívne zbrojenie v tomto závode sa stavbe prikladal mimoriadny význam.

Slovenské vápenné a trasové závody v Ladcoch žiadajú v marci 1942 stavebné povolenie na stavbu primárnej elektrickej prípojky od budovy cementového mlyna ku trafostanici v kameňolome Tunežice. Dostali 18 technických a bezpečnostných podmienok, ktoré pri stavbe dodržali a ku koncu toho istého roku bola prípojka funkčná.

Kláštor v Ladcoch

Spoločnosť dcér kresťanskej lásky (Milosrdné sestry sv. Vincenta) podali v roku 1942 žiadosť a 2. decembra 1942 dostali súhlas Župného úradu v Trenčíne na zriadenie samostatnej provincie Spoločnosti dcér kresťanskej lásky na území Slovenskej republiky s materským domom v Ladcoch.

Župný úrad si kládol podmienky:

- Provinciálny riaditeľ, provinciálna predstavená, predstavené jednotlivých domov budú slovenskej štátnej príslušnosti a z toho hľadiska spoľahlivé.
- Zriadenie každého ďalšieho rehoľného domu si vyžaduje súhlas.
- Náboženstvo môžu z radov sestier vyučovať iba tie, ktoré sú slovenskej národnosti.
- Nebudú si robiť nároky na verejnú dobročinnosť alebo na verejné prostriedky.

K domu v Ladcoch v tom čase patrili:

Banská Bystrica (Apoštolská škola)
Banská Bystrica (Vincentium)
Belušícke Slatiny (penzionát)
Malacky (Rím. - kat. ľudová škola a detský domov)
Moravský svätý Ján (Ľudová škola a detská opatrovňa)
Nitra (Rím. - kat. dievčenská meštianska škola)
Nitra (Dievčenské reálne gymnázium)
Nitra (Učiteľská akadémia)
Nemecké Pravno (detský domov)
Smolenická huta (zotavovňa)
Turčiansky svätý Martin (Domov svätej Lujzy)
Zvolen (Mariánium)
Výčapy - Opatová (detská útulňa).

Okrem toho členky rádu boli zamestnané v rôznych organizáciách a inštitúciách, v nemocniciach a detských charitatívnych ústavoch.

V zimnom období 1942 dostávali žiaci Rím. - kat. ľudovej školy v Ladcoch obedy v rámci Zimnej podpory detí. Obedy sa podávali v kláštore a chodilo na ne okolo 20 detí. Obec prispela za 75 dní akcie 5 125 korunami. Stravná jednotka na jeden obed bola 3 koruny. Dňa 16. septembra 1943 na žiadosť Ústrednej správy Slovenskej provincie Dcér kresťanskej lásky Župný úrad v Trenčíne povolil zriadiť v Ladcoch Rím. - kat. detskú opatrovňu. Obec hradila vecné náklady a jednu pomocnú silu. Zriadenie opatrovne zdôvodnili zamestnanosťou matiek počas vojny.

Rasizmus v praxi

Na Slovensku sa rasizmus v plnej miere prejavil už na konci roku 1939, ale oveľa vypuklejšie po vydaní tzv. Židovského kódexu na Slovensku v roku 1941. Rok za rokom mali miestne orgány v obci menší vplyv na uplatňovanie týchto zákonov. Ak sme v roku 1939 i 1940 videli vplyv na zmiernenie protižidovských opatrení, v rokoch 1941 - 1942 boli miestni činitelia viac - menej bezmocní. Viac mohla urobiť v prospech svojich pracovníkov cementáreň, ktorá sa najčastejšie odvolávala na nenahraditeľnosť židovských pracovníkov. Ďalej uvádzam niekoľko príkladov rasizmu, ako sa prejavil od roku 1938 v Ladcoch. Už 5. novembra 1938, teda mesiac po vyhlásení slovenskej autonómie, žiada komisia politickej správy (Dr. Trnka) "výkaz Židov" s návrhom o premiestnenie do ich domovských obcí. V zozname sa nachádzali:

- Július Neumann s manželkou a synom do Varína.
- Ing. Erich Winternitz s manželkou a dcérou do Prahy.
- Ignác Frayer do Krasňan.
- MUDr. Rudolf Neuwirth s manželkou a synom do Žiliny.
- Jozef Findel s manželkou, dcérou a synom do Bánoviec.
- Ing. Otto Kaufmann s manželkou a dcérou do Senice.
- Blanka Goldsteinová (Jirmanová) do Petrovice.
- Karol Pláner s manželkou do Bratislavy.

Príkaz znel na okamžité vystáhovanie do domovských obcí, byt, prípadne obchod zapečatiť. Každá osoba si mohla zobrať 50 Kč. Príkaz sa neuskutočnil. V septembri 1939 prišiel príkaz do 48 hodín označiť židovské obchody nápisom "židovský obchod". V Ladcoch sa to týkalo Alexandra Lippeho a Jakuba Mandla. 13. septembra 1939 žiada Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky zoznam Čechov. K nemu sa mala pripojiť poznámka o nahraditeľnosti. V Ladcoch mal zoznam 41 mien a takmer všetci dostali ohodnotenie "nahraditeľný" a niektorí dokonca "nežiadúci". Medzi známymi menami boli: rodina Jaromíra Syrového (hydrocentrála), František Doležal, Jozef Moravec (cementáreň), Jaroslav Nemeč (vedúci kameňolomu), Jozef Klvaňa (míner), Anton Poruba (vedúci Budúcnosti), Osvald Adamec (robotník), Bohumil Zalaba (vedúci predajne Baťa), Adolf Ondráček (fotograf), František Dezort (pekár), Karol Gavlík (robotník), Ing. Erich Winternitz (technik), Ján Gach (míner), Karol Horký (robotník), Alois Vrána (robotník) a ďalší aj s manželkami a deťmi.

V roku 1940 si MUDr. Neuwirth podal žiadosť o udelenie výnimky zo židovského zákona. Obec mu dala kladný posudok v otázkach: či je postrádateľný, majetkové pomery, postoj k Slovenskému štátu, mravný život, či upísal pôžičku Slovenskému štátu. Výnimku bez určenia konečného termínu dostal.

Zákazy a obmedzenia pre židovských občanov sa stupňovali. Niektoré z nich sú pre dnešné chápanie nepochopiteľné. Niektoré uvádzam:

- 9. marca 1940: Židia môžu pri štátnych sviatkoch Slovenského štátu zdobiť príbytky a domy iba štátnou vlajkou - nijakými inými symbolmi.
- 1941: Židia sa môžu na uliciach a iných verejných priestranstvách pohybovať iba do 21. hodiny. Cez Vianoce 1941 nesmeli vychádzať od 14. hodiny 24. decembra do 5. hodiny ránej 26. decembra 1941. V tom istom čase prišiel zákaz navštevovať "árijské" rodiny - domácnosti.
- V marci 1941 dali dočasné správy na židovský majetok. Takúto správu prevzal Rudolf Sitzler na majetok Ferdinanda Neuwirtha, Ján Hromka na Alexandra Lippeho, Ondrej Koyš na Jakuba Mandla. Bývalým majiteľom odobrali živnostenské oprávnenie a tým ich definitívne zbavili nielen majetku, ale aj možnosti ďalej podnikáť.
- V auguste 1941 zakázali židovským občanom vlastniť rybolovné náčinie,

- vlastniť bicykel i jazdiť na ňom, vlastniť a používať telefón.
- Do 1. októbra 1941 prebiehala súťaž medzi obcami "kto sa zbaví židov". Ako cena pre obec bolo určené umiestnenie pamätnej tabule na obecnom dome a ako dar knižnica pre obec. V okrese Ilava nikto takúto cenu nezískal.
- Protižidovská histéria postúpila do takeého štádia, že i košecký notár Štefan Saláth musel pod prísahou prehlásiť, že nie je žid, ani položid.
- 26. mája 1942 prebiehal súpis židovského majetku. Napr. u Alexandra Lippeho sa zapisoval poľnohospodársky majetok, pôda, árenda, živý i mŕtvy inventár. Súpisu sa podľa nariadenia zúčastnil vládny komisár a predseda HSĽS.
- V auguste 1942 spísali "Pamätnú zápisnicu" (vládny komisár, veliteľ HG a jeden svedok) o prenájme domu po Alexandrovi Lippem pre účely klubovne Hlinkovej mládeže a úradovne Hlinkovej gardy.
- Rasové opatrenia sa týkali aj Cigánov ("občania, ktorí sú pôvodom a rasou Cigáni"). Najviac opatrení prichádza po roku 1943, kedy sa začali organizovať pracovné tábory (koncentračné tábory) aj pre Cigánov. Ladiec sa opatrenia týkali iba okrajovo.
- V roku 1943 sa Okresný úrad v Ilave sťažuje, že mnohé závody trpia podvratnú činnosť cudzincov. Žiadajú zoznam Čechov, Židov, Maďarov a iných s uvedením národnosti a roku, odkedy v továrni pracuje.

Z Cementárne Ladce odoslali zoznam, v ktorom boli uvedení títo pracovníci:

- Július Bergmann - Nemecko - 1920
- Jozef Moravec - Protektorát - 1934
- Ján Tomay - Nemecko - 1931
- Bedrich Novák - Protektorát - 1920
- Ján Motyka - Poľsko - 1908
- Ján Sopilník - Ukrajina - 1919
- Ing. Erich Kant - Protektorát - 1923

Z týchto rokov zostala v pamäti občanov Ladiec a okolia ešte jedna udalosť. Bol to kurz veliteľov Hlinkovej gardy z okresu Ilava, ktorý sa uskutočnil v dňoch 21. - 23. marca 1941 v Ladcoch.

Kurzu, najmä jeho záveru, predchádzali široké opatrenia politického a organizačného charakteru. Opatrenia úradov mali zabezpečiť veľkú účasť občanov na konečnú slávnosť na ihrisku v Ladcoch. Predtým obchádzali podniky a miestne úrady na zabezpečenie finančných prostriedkov na slávnosť. Obecný úrad Košeca dal 500 Ks, Tunežice 100 Ks atď. Obecný úrad v Ladcoch znášal niektoré vecné náklady. Zaistil osobný vlak na prepravu účastníkov, vychádzajúci zo Železničnej stanice Trenčianska Teplá do Ladiec. To všetko sa dialo preto, lebo na záverečnej oslave sa zúčastnil hlavný veliteľ Hlinkovej gardy a minister vnútra Slovenskej republiky Alexander Mach.

V archíve sa zachoval program záveru kurzu - 23. marca 1941:

9.00 - sv. omša (celebroval poslanec Slovenského snemu Karol Körper).

10.00 - privítanie Alexandra Macha

10.30 - Prísaha frekventantov kurzu

11.00 - Zhromaždenie robotníkov - prejav Alexandra Macha - defilé - spoločný obed (v kláštore).

Podľa úradných záznamov sa na slávnosti zúčastnilo do 600 robotníkov z Ladiec a okolia. Podľa žijúcich občanov ich však bolo oveľa menej. Isté je, že vlak z Trenčianskej Teplej do Ladiec bol poloprázdny.

